

Takstlov paa. Vi have haft en Række Aar med nedadgaaende Konjunkturer, og at det ogsaa har øvet Indflydelse paa Jernbanernes Overskud, er utvivlsomt. Men nu have vi den højtærede Finansministers Ord her i Rigsdagstidende for, at sandsynligvis have vi passeret det dybeste Punkt i Bølgedalen, og at vi nu ere i en Opgangsperiode, som forhaabentlig vil fortsættes. Hvis dette er Tilfældet, er der ingen Tvivl om, at det ogsaa vil afsætte sine Spor paa Jernbanernes Trafik og medføre en forøget Forrentning af den deri staaende Kapital uden Takstforhøjelser. Jeg synes derfor, at man ogsaa af den Grund bør vente med saadanne, indtil det viser sig, at man gennemsnitlig ikke kan holde de 2 pCt.s Forrentning af Statsbanerne.

Naar der tales om Statsbanernes Forrentningsevne, maa man for øvrigt ikke glemme, at Jernbanerne foruden at have givet et direkte kontant Overskud, som altsaa for de sidste 10 Aar have været henimod $2\frac{1}{2}$ pCt. aarlig, har skabt store Værdier, som kun en slet Lovgivning har hindret Statskassen i at inddrage i sig. Overalt, hvor der er bygget Jernbaner, er der foregaaet Værdistigning af Jorden som Følge af Jernbaneanlægget, men den Værdistigning har man ladet være uænset og ladet gaa i Privatmænds Lommer. Hvor stor den Værdistigning er, er det naturligt vanskeligt at have nogen Mening om, men at den har været meget betydelig, ere alle enige om. Og en tidligere Trafikminister, som dog maa forudsættes at have noget Kendskab til det, har en Gang sagt overfor mig i en offentlig Diskussion og vistnok ogsaa her i Tinget, at Værdistigningen langs Kystbanen herude har været saa mægtig, at den overstiger Anlægskapitalen for Jernbanen, endskønt den Jernbane utvivlsomt er den dyrest anlagte af samtlige Jernbaner i Danmark. Hvor der er Tale om saa store Værdistigninger, synes jeg, der er begaaet en meget stor Fejl, naar man ikke har benyttet dette til at faa Jernbanerne bedre forrentede, end de hidtil ere blevne. Jeg fristes til at spørge, om det ikke skulde være Meningen, naar vi i næste Omgang skulle til at skabe nye Indtægter — thi det, der nu er Tale om, er jo ikke tilstrækkeligt — at tage denne Værdistigning med ind.

Vi have faaet begyndt at paalægge Værdistigningsafgift, hvor der bygges Jernbaner, ganske vist synes jeg i en saa slet Form, som man overhovedet kunde faa den, men man har altsaa erkendt, at

der er et Omraade, hvor man bør gribe ind og tage Indtægt til Statskassen. Jeg spørger: Er det Meningen, at man i den Finansplan, som en Gang skal komme — det ske snart! — vil tage det Spørgsmaal op at lægge Jernbaneskyld paa ud over hele Landet, saa at man først skal have Takstforhøjelse for Befordring paa Jernbanen, baade for Personer og for Gods, og derefter en Skat af den Art, noget i Retning af den Jernbaneskyld, vi vedtog sidst? Hvis man agter at gaa den Vej, man slog ind paa i Fjor ved Jernbaneskyldloven, synes det mig dobbelt unødvendigt, at vi nu gaa til at forhøje Taksterne, thi det ene vil her komme til at modarbejde det andet. Forøgede Takster medføre en ringere Brug af Jernbanen, lavere Takster medføre en forøget Brug af Jernbanen, men en forøget Brug af Jernbanen medfører større Værdistigning ved Jernbanen, saa at jeg tror, man baade af samfundsmæssige og af rent fiskale Hensyn gør klogt i, hvis man agter at gaa den Vej at tage Værdistigning af Jernbanen, at standse med den Lovgivning, som her ligger paa Tingets Bord. Værdistigningsafgiften, rationelt gennemført, vil kunne give saa store Beløb, at hele Spørgsmaalet om Taksterne ganske vil kunne forsvinde; vi vilde utvivlsomt, hvis man havde været fornuftig fra Begyndelsen af, have haft vort Jernbanevæsen saa billigt, at vi omtrent havde kunnet køre gratis.

Jeg kunde ønske, at man, naar man endelig vilde til at lægge nye Byrder paa Befolkningen, havde lagt dem paa et rationelt og fornuftigt Grundlag; men jeg kan ikke erkende, at dette eller noget af de i de sidste Dage behandlede Lovforslag har været et saadant Grundlag, og jeg kan derfor kun beklage, at disse Forslag ere fremkomne. Men nu have vi jo dette Forslag, og jeg ønsker da, at det maa lykkes et eventuelt kommende Udvalg at ændre det og ændre det saaledes, at det bliver til Lettelse for Befolkningen i Stedet for til nye Byrder. For er der noget, som den danske Befolkning i dette Øjeblik har mere end nok af, er det Skatter og andre økonomiske Byrder.

Wulff: Blandt det Sæt af Lovforslag, som i de sidste Dage er fremsat, og som har til Formaal at forøge Statens Indtægter, indtager det Lovforslag, vi her behandle, en anden Stilling end de foregaaende. De foregaaende have været rene Skattelovforslag, og med Hensyn til dem kan det i det hele siges fra den Side af